

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Mesta K.**, so sídlom v K.K., zastúpeného JUDr. A. V., advokátom v K.K., proti odporcom **1/ Vojenským lesom a majetkom SR, š.p.**, so sídlom v Pliešovciach, Lesnícka 23, zastúpenému JUDr. M. B., advokátom v B., **2/ Slovenskej republiky – Ministerstvu obrany SR**, so sídlom v Bratislave, Kutuzovova 8, **o vydanie veci**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 11 C 142/96, o dovolaní odporcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 7. novembra 2012 sp. zn. 7 Co 45/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 7. novembra 2012 sp. zn. 7 Co 45/2012 a rozsudok Okresného súdu Martin z 22. novembra 2011 č.k. 11 C 142/96-635 vo výroku o povinnosti odporcu 1/ a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Martin na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin (v poradí druhým) rozsudkom z 22. novembra 2011 č.k. 11 C 142/96-635 uložil odporcovi 1/ povinnosť vydať navrhovateľovi pozemky v obci S., katastrálne územie S., okres T., zapísané Správou katastra T. na LV č. X., parcelu č. KNC X. – lesné pozemky vo výmere X. m², parcelu č. KNC X. – lesné pozemky vo výmere X. m², parcelu č. X. – lesné pozemky vo výmere X. m², parcelu č. KNC X. – lesné pozemky vo výmere X. m², parcelu č. X. – zastavané plochy a nádvorcia vo výmere X. m², parcelu č. KNC X. – lesné pozemky vo výmere X. m², parcelu č. X. – lesné pozemky vo výmere X. m², parcelu č. KNC X. – lesné pozemky vo výmere X. m², parcelu č. KNC X. – lesné pozemky vo výmere X. m², parcelu č. KNC X. – lesné pozemky vo výmere X. m², parcelu č. KNC X. – lesné pozemky vo výmere X. m² a odporcovi 2/ povinnosť vydať navrhovateľovi pozemky v obci S., katastrálne územie S., okres T. zapísané Správou katastra T. na LV č. X. ako parcela č. KNC X. – záhrady vo výmere X. m², obom do

30 – tich dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia v merite veci (§ 151 ods. 3 O.s.p.). V odôvodnení rozhodnutia vymenoval vykonané dôkazy, citoval listinné (priame) dôkazy, ale aj ďalšie nepriame dôkazy (historické štúdie, elaboráty mapujúce vlastníctvo lesov v nadväznosti na mesto K. alebo z iných dôvodov), odborné posudky, identifikácie parciel, ich grafické znázornenie, pozemnoknižné mapy, na základe ktorých dospel k záveru, že vlastníkom predmetných nehnuteľností (označených v bývalej pozemkovej knihe k.ú. S. - vložky 1 až X.) je navrhovateľ a prijal právny záver, že sú splnené podmienky v zmysle citovaných ustanovení zákona č. 138/1991 Zb. pre vydanie týchto nehnuteľností. Konštatoval, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že ide o lesný pôdny fond spolu s porastom v správe odporcu 1/, ale sporným bolo vlastníctvo predmetných nehnuteľností. Preto z hľadiska historických súvislostí a vo vzťahu k evidencii a identifikácii sporných nehnuteľností prejudiciálne riešil otázku vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam a skúmal, či navrhovateľ bol vlastníkom predmetných nehnuteľností k 31. decembru 1949. Uviedol, že v starých pozemnoknižných vložkách obce S. je vlastníctvo zapísané nie štandardným spôsobom, čo bolo dané tým, že išlo o obec s prevažne nemeckým obyvateľstvom (preto je pozemková kniha pôvodne vyhotovená aj v nemeckom jazyku podľa rakúskeho katastra) a poukázal na jednotlivé zápisy a poznámky týkajúce sa zmien vlastníctva, korešpondujúce s (uvádzanými) historickými dokumentmi. Napokon, vzhľadom na vykonané zmeny v pozemkovej knihe, skúmal, ktoré nehnuteľnosti (pôvodne zapísané a označené v starých vložkách pozemkovej knihy č. 1 až X.) tvoria nehnuteľnosti podchytené v súčasnom stave evidencie nehnuteľností v správe katastra. Súčasný stav odvodil na základe identifikácie vyhotovenej Správou katastra nehnuteľností v T. z 15. augusta 2005 č. X. a grafickej identifikácie Ing. T., z ktorých je zrejmé, že ide o nehnuteľnosti zapísané na LV č. X. a č. X. pre k.ú. obce S.. Na LV č. X. je ako vlastník sporného pozemku, parc. č. X. – záhrady vo výmere X. m², zapísaná SR a správca Ministerstvo obrany SR a na LV č. X. je ako vlastník sporných pozemkov (pôvodne zapísaných na LV č. X. a č. X.) zapísaná SR a správca Vojenské lesy a majetky SR š.p. Pliešovce. Uvedeným spôsobom mal súd jednoznačne preukázané, kto je povinný identifikované pozemky, ktorých vlastníkom sa stalo mesto K. najmä na základe rozsudku Kráľovskej kúrie z roku 1871 (podľa menoslovu majiteľov, vedeného v pozemkovej knihe z roku 1860 bol na vložke č. X., X., X. ako majiteľ zapísaný K., K. a podľa neskoršieho – nedatovaného menoslovu je mesto K. vlastníkom vložiek č. 1, X., X.) a dohody z roku 1880 (z pôvodných pozemnoknižných vložiek č. 1 až X., ktorých vlastníkom bolo mesto K. boli vyčlenené nehnuteľnosti a zapísané do vložky č. X., k.ú. S.

a pripadli štátu) a od ktorej doby ich ako lesné pozemky a kultúry obhospodarovalo, až do účinnosti zákona č. 279/1949 Zbierky (kedy došlo k poštátneiu obecného majetku, ktorý sa stal národným majetkom vo vlastníctve štátu), vydať. Teda podľa názoru súdu navrhovateľ v konaní uniesol dôkazné bremeno a preukázal, že k 31. decembru 1949 bol vlastníkom predmetných nehnuteľností.

Krajský súd v Žiline na odvolanie odporcu 1/ (v poradí druhým rozhodnutím) rozsudkom zo 7. novembra 2012 sp. zn. 7 Co 45/2012 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti odporcu 1/ vydať navrhovateľovi nehnuteľnosti a vo výroku, ktorým rozhodnutie o trovách konania bolo ponechané na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.) s tým, že výroku rozsudku o povinnosti odporcu 2/ vydať nehnuteľnosti sa nedotýka. V plnom rozsahu sa stotožnil aj s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto sa obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov rozsudku súdu prvého stupňa (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a na zdôraznenie vecnej správnosti doplnil (zopakoval) niektoré podstatné skutočnosti (argumenty). Prihliadol pritom na konkrétne námietky odvolateľa. Za nedôvodnú vyhodnotil námietku odporcu 1/, že postupom súdu prvého stupňa, ktorý nevyhovел jeho žiadosti a neodročil pojednávanie, mu odňal možnosť konať pred súdom. Uviedol, že právny zástupca odporcu 1/ prevzal predvolanie na pojednávanie s dostatočným časovým predstihom, iba kolízia pojednávani bez doloženia naliehavosti jeho účasti na pojednávani pred iným súdom (Okresným súdom Bratislava V) nie je dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania podľa § 101 ods. 2 O.s.p. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky v zošite č. 6, str. 45 pod č. R 120/1999. Odvolací súd za dôvodné nepovažoval ani námietky odporcu 1/ vo vzťahu k správnosti napadnutého rozsudku. Zhodne so súdom prvého stupňa mal za to, že osobitný predpis, na základe ktorého mal byť prevedený pôvodný majetok obcí do národného majetku, bol zákon č. 279/1949 Zb. o finančnom hospodárení národných výborov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1950. Na uvedený predpis odkazuje aj poznámka 27 v § 15a ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Za nedôvodnú vyhodnotil aj námietku smerujúcu k záveru, že sporné nehnuteľnosti boli k 31. decembru 1949 vo vlastníctve navrhovateľa. Konštatoval, že dôkazy predložené odporcom 1/ nie sú v rozpore so závermi okresného súdu, podľa ktorých je ako vlastník sporných nehnuteľností k 31. decembru 1949 vedené mesto K. V podrobnostiach poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku. Napokon za dôvodné nepovažoval ani námietky odporcu 1/ o nedostatku jeho pasívnej vecnej

legitimácie, lebo navrhovateľ sa správne domáhal vydania sporných nehnuteľností voči subjektu, ktorý je nositeľom povinnosti z uplatneného nároku. Štát, t.j. Slovenská republika a štátny podnik sú samostatné, od seba odlišné subjekty právnych vzťahov (§ 5 ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku). Sporné nehnuteľnosti sú tzv. lesným majetkom, kde je nutné na práva a povinnosti odporcu 1/ ako štátneho podniku, okrem všeobecných ustanovení zákona o štátnom podniku, aplikovať aj ustanovenia zákona č. 326/2005 Z.z. (podľa § 50 ods. 3 tohto zákona správu lesného majetku vo vlastníctve štátu môže vykonávať právnická osoba, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je ministerstvo alebo právnická osoba, ktorá má takéto postavenie podľa osobitných predpisov a podľa ods. 6 tohto ustanovenia správca podľa ods. 3 a 4 vykonáva práva vlastníka k lesnému majetku vo vlastníctve štátu, najmä zabezpečuje jeho ochranu a zastupuje vlastníka v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy, obdobne správca postupuje vo veciach lesných pozemkov, ktorých vlastníci nie sú známi, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné, vedie evidenciu lesného majetku vo vlastníctve štátu podľa osobitného predpisu). Odporca 1/ ako správca pozemkov patriacich vlastnícky štátu vykonáva aj práva vlastníka vyplývajúce z ustanovenia § 123 Občianskeho zákonníka. V danej veci nebolo predmetom konania určenie vlastníctva, ale „čiastkový“ nárok vyplývajúci z existujúceho vlastníckeho práva vykonávané správcom t.j. odporcom 1/.

Okresný súd Martin uznesením z 3. decembra 2012 č.k. 11 C 142/1996-816 uložil odporcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 1 027,72 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 144 768 € do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia na účet právneho zástupcu, proti ktorému podal odvolanie odporca 1/ (č.l. 859) ako aj odporca 2/ (č.l. 848).

Proti rozsudku krajského súdu vo výroku, ktorým bola uložená povinnosť odporcovi 1/ vydať sporné nehnuteľnosti navrhovateľovi, podal odporca 1/ dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Namietal odňatie mu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odňatie možnosti konať pred súdom podľa názoru odporcu 1/ spočívalo v tom, že prvostupňový súd nevyhovelo jeho žiadosti a neodročil pojednávanie dňa 22. novembra 2011 a vo veci rozhodol v jeho neprítomnosti. Poukázal na to, že právny zástupca svoju neúčast' na pojednávaní

vopred, podaním z 18. novembra 2011 odovzdaným na poštovú prepravu 21. novembra 2011, ospravedlnil z dôvodu časovej kolízie pojednávania s tým, že súčasne požiadal o odročenie pojednávania a vytýčenie nového termínu pojednávania. Mal za to, že takýto postup, keď neboli splnené podmienky na prejednanie veci v neprítomnosti účastníka a súd napriek tomu konal a rozhodol, je v príkrom rozpore so základnými zásadami občianskeho súdneho konania, ktorého základným poslaním je zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Konštatoval, že účasť na pojednávaní je základným právom účastníka a s tým, aby sa pojednávania zúčastnil advokátsky koncipient alebo zamestnanec právneho zástupcu nesúhlasil. Advokát je pri výkone advokácie povinný riadiť sa pokynmi klienta. V tejto súvislosti poukázal na citované rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď podľa jeho názoru tak okresný ako aj krajský súd dôsledne neposúdili dôležitosť všetkých dôvodov na jeho osobnú prítomnosť na pojednávaní a nezaoberali sa tým, či možno, vzhľadom na dobu trvania predmetného sporu (od roku 1996) a zastupovania právny zástupcom (8 rokov), spravodlivo od neho požadovať, aby si zvolil iného právneho zástupcu. Nielen odôvodnenie odvolaním napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu, ale ani rozhodnutie krajského súdu, podľa jeho názoru nespĺňa všetky zákonom ustanovené požiadavky na obsah odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v dôsledku čoho nie sú ich rozhodnutia presvedčivé. Súdny nižších stupňov sa jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom nevyrovnali so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre rozhodnutie vo veci relevantné. Ani jeden zo súdov sa nevysporiadal s jeho tvrdeniami vo vzťahu k prevodu majetku obce do majetku štátu a že v tomto smere navrhovateľ neprodukoval dôkazy. Tým nedali odpoveď na podstatné a právne významné otázky ním nastolené ako účastníkom konania a v odôvodnení rozhodnutí sa nevysporiadali s judikátmi, ktoré na podporu svojich tvrdení predložil. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je vôbec zrejmé, prečo nepovažoval jeho námietky týkajúce sa vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa za dôvodné, lebo len prevzal odôvodnenie prvostupňového súdu bez toho, aby vysvetlil, prečo považuje argumentáciu uvedenú v odvolaní za nesprávnu resp. právne irelevantnú. Za inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, považoval najmä to, že boli porušené ustanovenia o vykonávaní a vyhodnotení dokazovania, nepreskúmateľnosť a nezrozumiteľnosť dôvodov rozhodnutí súdov nižších stupňov a neúplné zistenie skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci podľa jeho názoru spočíva v aplikácii nesprávneho právneho predpisu na zistený skutkový stav. Súdny sa vôbec nezaoberali jeho námietkami, keď zdôrazňoval, že uvedený právny predpis vôbec neobsahuje ustanovenie, ktoré by upravovalo prevod

majetku obce do majetku štátu. V dovolaní podrobne rozobral dôvody nesprávnej interpretácie a aplikácie právnych predpisov súdmi. Za dôležitú skutočnosť považoval, že súdy nižších stupňov vôbec nevzali do úvahy početnú judikatúru, na ktorú v priebehu konania poukazoval, bez toho, aby takýto svoj postup odôvodnili.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu odporcu 1/ podrobne rozobral jednotlivé dovolacie dôvody, ku ktorým zaujal stanovisko. Napriek konštatovaniu určitých chýb a nedostatkov v konaní a rozhodnutí súdov nepovažoval dovolanie za dôvodné a podľa jeho názoru neboli naplnené zákonné podmienky na podanie dovolania odporcom 1/.

Odporca 2/ sa vo vyjadrení k dovolaniu pripojil k dovolacím dôvodom odporcu 1/. Stotožnil sa aj s námietkou odporcu 1/ o nedostatku jeho vecnej pasívnej legitímácie, pretože odporca je len správcom sporných nehnuteľností, ich vlastníkom je štát – Slovenská republika. Navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a konanie zastaviť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolacích (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p.

Dovoláním odporcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil prípustnosť dovolania. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie odporcu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Navrhovateľ vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení vyvodiť nemožno.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na to, či v danej veci postupom a rozhodnutím súdov nižšieho stupňa nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

O takýto prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v rozpore s právnymi predpismi (§ 101 ods. 2 O.s.p. a § 157 ods. 2 O.s.p.) a odporcovi 1/ znemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), porovnaj III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04.

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94).

Konaním súdu sa rozumie jeho procesný postup. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu.

O vadu odňatia účastníkovi možnosti konať pred súdom ide aj vtedy, ak súd prvého stupňa prejedná a rozhodne vec v neprítomnosti účastníka konania (jeho právneho zástupcu), hoci podmienky na takýto postup (§ 101 ods. 2 O.s.p.) neboli splnené a odvolací súd neurobil nápravu. Do obsahu základného práva zaručujúceho právo každého, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, nepatrí povinnosť súdu vyhovieť akejkoľvek

jeho žiadosti o odročenie pojednávania. Posúdiť opodstatnenosť „dôležitého dôvodu“ (§ 101 ods. 2 O.s.p.) pre odročenie pojednávania v každom konkrétnom prípade je oprávnený výlučne konajúci súd (pozri nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 68/1998 z 13. januára 1999).

Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 22. novembra 2011 (čl. 617), na ktoré predvolal účastníkov konania. Zástupca odporcu 1/ podaním urobeným faxom, doručeným súdu 18. novembra 2011 (č.l. 621) a doplneným podaním daným na poštovú prepravu 21. novembra 2011 a doručeným súdu 23. novembra 2011, ospravedlnil svoju neúčasť na tomto pojednávaní z dôvodu kolízie s pojednávaním v inej právnej veci, vedenej na Okresnom súde Bratislava V. Uviedol, že klienti nesúhlasia, aby ho na niektorom z pojednávanií zastupovala advokátska koncipientka a vzhľadom na vzdialenosť Okresného súdu Martin a Okresného súdu Bratislava V je zrejmé, že na oboch pojednávaniach nie je účasť reálne možná, preto sa zúčastní pojednávania, ktorého termín mu bol oznámený skôr. Súčasne z týchto dôvodov žiadal, aby súd pojednávanie odročil bez prejednanja veci a vytýčil nový termín pojednávania. K žiadosti pripojil kópiu predvolania v inej veci. Z úradného záznamu na č.l. 623 spisu vyplýva, že právnenému zástupcovi odporcu 1/ (jeho asistentke) bolo telefonicky 21. novembra 2011 oznámené, že pojednávanie určené na termín 22. novembra 2011 sa vykoná, nebude odročené podľa jeho návrhu. Pojednávanie 22. novembra 2011 Okresný súd Martin neodročil, pojednával v neprítomnosti odporcu 1/ a jeho právneho zástupcu, v zápisnici o pojednávaní konštatoval (č.l. 626), že „niekoľkonásobný návrh na odročenie pojednávania v súvislosti s kolíziou s iným pojednávaním nebráni súdu, aby vykonal pojednávanie v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti odporcu 1/ a jeho právneho zástupcu“ a vo veci rozhodol. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa okolnosťou pojednávania bez prítomnosti odporcu 1/ (jeho právneho zástupcu) nezaoberal.

Odvolačí súd odvolanie odporcu prejednal a rozhodol o ňom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že odvolateľovi postupom okresného súdu tým, že pojednával a rozhodol v jeho neprítomnosti nebola odňatá možnosť konať pred súdom, lebo „iba kolízia pojednávanií bez doloženia naliehavosti jeho účasti práve na pojednávaní pred Okresným súdom Bratislava V nie je dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania podľa § 101 ods. 2 O.s.p.“ Takéto posúdenie (ne)existencie „dôležitého dôvodu“ pre odročenie

pojednávania nie je podľa názoru dovolacieho súdu správne. Dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania pred súdom môže byť totiž aj kolízia s iným pojednávaním, ak od účastníka nemožno spravodlivo požadovať, aby si zvolili iného právneho zástupcu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 41/2002). Súdny (ne)existenciu dôležitého dôvodu pre odročenie pojednávania z tohto hľadiska ani neposudzovali, preto svojím postupom odňali odporcovi 1/ možnosť konať pred súdom, čím zasiahli aj do jeho základného práva zaručeného mu čl. 48 ods. 2 ústavy t.j. práva, aby sa jeho vec verejne prerokovala a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t.j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06. III. ÚS 260/06).

Aj Európsky súd pre ľudské práva formuloval viaceré zásady odôvodnenia rozsudkov, z ktorých vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené, rozsah tejto povinnosti sa však môže meniť s ohľadom na povahu rozhodnutí a musí byť posudzovaný podľa okolností každého prípadu (H. c. Belgicko z 30. novembra 1987, Ruiz Torija a Hiro Blani c. Španielsko). Odôvodnenie pritom musí vyhovovať najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti, ktorá má svoje opodstatnenie nielen z hľadiska možného použitia opravného prostriedku, ale ako bolo uvedené, súvisí aj s postupom súdu z hľadiska práva na spravodlivé súdne konanie.

Samotné rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov súdneho konania pri rešpektovaní zásad spravodlivého súdneho konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na zrozumiteľnosť, jasnosť a súlad skutkových a právnych dôvodov vo vzťahu k jeho výroku.

Zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudkov vyplývajú z § 157 ods. 2 O.s.p. Jeho účelom je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku, zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočnosti, ktoré mal preukázané a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Ak súd svoj skutkový a naň nadväzujúci právny záver v rozhodnutí riadne neodôvodní, jeho rozsudok nemožno považovať za preskúmateľný.

Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa a následne aj odvolacieho súdu nezodpovedá ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. a právu účastníkov na spravodlivé súdne konanie.

Napriek tomu, že odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu je (čo do počtu strán) pomerne rozsiahle, jeho formálna a obsahová štruktúra je pomerne nejasná a nezrozumiteľná vo vzťahu tak k skutkovým zisteniam, ako aj k právnym záverom vedúcim k vyhovaniu návrhu navrhovateľa. Spôsob a súslednosť formulácie celého odôvodnenia rozsudku nezodpovedá v každom smere pravidlám jasného vyjadrovania lexikálnym a štylistickým hľadiskám. Záver súdu prvého stupňa, podľa ktorého vlastníkom sporných nehnuteľností bol navrhovateľ, vyvodený z vymenovaných dôkazov bez dôkladnej a jasnej analýzy chronológie ich časových a historických následností a súvislostí, je nielen nepresvedčivý, ale aj predčasný. Následný právny záver o splnení podmienok pre vydanie predmetných nehnuteľností tak z hľadiska ich identifikácie ako aj povinného subjektu bez vyloženia aplikovaných právnych predpisov vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam danej veci, je tiež nepresvedčivý a nepreskúmateľný.

Pri takomto nepreskúmateľnom odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, nemôže byť preskúmateľný ani rozsudok odvolacieho súdu, ktorý pochybenie okresného súdu mohol napraviť len tak, že mal jeho rozhodnutie zrušiť (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), lebo vzhľadom na uvedené ho ani preskúmať nemohol. Preto bolo postupom nielen súdu prvého stupňa,

ale aj odvolacieho súdu porušené právo dovolateľa na spravodlivé súdne konanie, čím mu odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Z uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že konania a rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu sú zaťažené vadou konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ale aj rovnakou vadou postihnutý rozsudok súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcej časti vo vzťahu k povinnosti uloženej odporcovi 1/ zrušil a vec (v rozsahu zrušenia) vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. septembra 2013

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová